

УДК 374:78.51.004.9

Анна Володимирівна Яцишин

к.пед.н., с.н.с., провідний науковий співробітник Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, Україна

anna13.00.10@gmail.com

Олександр Миколайович Коваленко

аспірант Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, Україна

whitewavex@gmail.com

Анна Владимировна Яцишин,

к.пед.н., с.н.с., ведущий научный сотрудник Института информационных технологий и средств обучения НАПН Украины, г. Киев, Украина

anna13.00.10@gmail.com

Александр Николаевич Коваленко

аспірант Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, г. Киев, Украина

whitewavex@gmail.com

Anna V. Iatsyshyn,

PhD (educational sciences), leading researcher, Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

anna13.00.10@gmail.com

Oleksandr M. Kovalenko,

PhD student Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAPS of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

whitewavex@gmail.com

МУЗИЧНА САМООСВІТА ДОРОСЛИХ У СУЧАСНОМУ

ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

MUSICAL SELF-EDUCATION OF ADULTS IN TODAY'S

INFORMATION SOCIETY

Аннотація. В статті відзначається важливість самоосвіти і саморозвитку дорослих в умовах сучасного інформаційного

общества. Рассмотрено музыкальное самообразование в аспекте развития творческой личности взрослого. Определена роль вебинаров в музыкальном самообразовании взрослых. Охарактеризованы особенности использования цифровых аудио рабочих станций (секвенсоров) для музыкального самообразования и саморазвития личности взрослых, в частности, с целью создания электронной музыки. Рассмотрены электронные социальные сети как средство информационно-коммуникационной поддержки музыкального самообразования взрослых.

Ключевые слова: музыкальное самообразование взрослых, цифровая аудио рабочая станция (секвенсор), электронная музыка, ИКТ.

Abstract. The article highlights the importance of self-education and self-development of adults in today's information society. Considered a musical self-education in the aspect of the creative personality of the adult. We considered a musical self-education in the aspect of the creative personality developing of the adult. Define the role of webinars in musical self-education of adults. Characterized by the features of the use of digital audio workstations (DAW) for musical self-education and self-development of adult, in particular, to create electronic music. Investigated the social networks as a means of information and communication support of musical self-education of adults.

Keywords: musical self-education of adults, digital audio workstation (DAW), electronic music, ICT.

Постановка проблеми. Нині в умовах інформаційного суспільства та стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) освіта людини є нагальною необхідністю, покликаною гарантувати професійну зайнятість та забезпечити різнобічний розвиток і самовдосконалення. Дорослі люди можуть самостійно обирати форми та засоби для підвищення власної кваліфікації, існує безліч організацій, що пропонують освітні послуги. Проте, вважаємо, що найбільш ефективний спосіб підвищення кваліфікації чи майстерності особистості – це самоосвіта.

У науковій літературі самоосвіта дорослої людини характеризується пізнавальним інтересом і якостями особистісними якостями, зокрема: самостійністю, організованістю тощо, сукупністю умінь та навичок добувати досвід у різних сферах (наука, мистецтво, освіта та ін.). Отже, самоосвіта дорослої людини здійснюється за її бажаннями та інтересами і може відбуватися у робочий час чи поза роботою серед висококваліфікованих спеціалістів, друзів, родичів та ін. Також, самоосвіта є одним із компонентів неформальної освіти та ініціюється безпосередньо дорослою людиною. Самоосвіта є цілеспрямованою, неперервним продовженням загальної та професійної освіти, завдяки якій актуалізуються та розширюються знання, заповнюються прогалини в професійному та духовному розвитку особистості, адже людина сама визначає собі мету в певній галузі та здійснює подальші кроки для її досягнення.

У публікації [20] зазначено, що музична самоосвіта в будь-якому віці допомагає розширювати кругозір і поліпшувати загальний фізичний стан людини. Дослідниця Горбунова І.В. [5] наголошує, що музика є однією із граней осягнення духовної змістовності світу, його краси, віддзеркалюваної в звучанні. Також, звучання музики сприймається людиною як особливий інформаційний простір. ІКТ нині торкаються різних галузей, зокрема і музичної творчості, адже з'явився додатковий стимул до художнього новаторства [5].

Тобто, тепер будь-хто, навіть не маючи спеціальної музичної освіти може створювати музику за допомогою спеціалізованих комп'ютерних програм, навіть у домашніх умовах. Наразі, використання ІКТ сприяють розвитку музичної самоосвіти дорослих у сучасному інформаційному суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових робіт щодо проблематики нашого дослідження зав змогу визначити кілька напрямів: різні аспекти освіти освіти дорослих висвітлені у працях Зінченко С.В. [6,

7], Карпенко М. [10], Л.Б. Лукянової [14], Пічугіної І.С. [18, 19] та ін.; проблеми самоосвіти особистості розглянуті у роботах Бурлука О.В. [2] та ін.; проблеми музичної самоосвіти та самовиховання досліджені Андрюшенковим Г.І. [1], Іліницькою Н.С. [9], Машковою С.В. [15] та ін.; особливості електронної музики розглянуті у працях Горбунової І.В. [5], Карпця М.І. [11], Нагіх М.В. [16], Черевко К.П. [21] та ін. У попередніх публікаціях одного із авторів статті [13] досліджено технічні характеристики цифрових аудіо робочих станцій та здійснено їх порівняння. Проте, нині актуальним є використання ІКТ для музичної самоосвіти дорослих, зокрема з метою створення електронної музики, а ця проблема у науковій літературі досліджена недостатньо.

Мета: проаналізувати особливості музичної самоосвіти дорослих у сучасному інформаційному суспільстві.

Завдання дослідження: 1) розглянути музичну самоосвіту в аспекті розвитку творчої особистості дорослого; 2) дослідити роль вебінарів у музичній самоосвіті дорослих; 3) охарактеризувати особливості використання цифрових аудіо робочих станцій для створення електронної музики; 4) розглянути електронні соціальні мережі як засіб інформаційно-комунікаційної підтримки музичної самоосвіти дорослих.

Виклад основного матеріалу. Для нашого дослідження варто спочатку розглянути особливості освіти дорослих, зокрема, самоосвіти та саморозвитку особистості у сучасних умовах інформатизації суспільства. Проаналізувавши наукову літературу та джерела Інтернет з проблеми дослідження визначено, що у науково-освітньому просторі існують такі поняття «неформальна освіта», «освіта впродовж життя», «самоосвіта», «саморозвиток» та «музична самоосвіта». Розглянемо їх детальніше.

Неформальну освіту у науковій літературі [6, 14] визначено, як освіту, що необов'язково має організований і систематичний характер, а може відбуватися поза межами організованих освітніх закладів. До неформальної освіти відносять: індивідуальні заняття під керівництвом

тренерів чи репетиторів, тренінги та короткотермінові курси та ін. Ефективність такого навчання найчастіше характеризується інноваційними підходами, апробацією новаторських методики навчання.

У роботі [10] зазначено, що поняття «неформальна освіта дорослих» збігається з поняттями «додаткова» і «продовжена» освіта, оскільки вона є одною з форм освіти дорослих, які навчаються продовж життя. Однак саме неформальна освіта, як ніяка інша форма неперервної освіти, безпосередньо відображає й задовольняє особистісні потреби й запити індивідуума, мобілізуючи тим самим його природну здатність до самовдосконалення, до духовного внутрішнього зростання [10]. Нині в Україні неформальна освіта реалізується у діяльності громадських об'єднань, а також у формі приватних шкіл, клубів, центрів, гуртків тощо. Крім того, важливою умовою ефективного розвитку неформальної освіти є орієнтація її змісту та форм на інновації і суспільні вимоги.

Дослідниця Зінченко С.Н. [6] підкреслює, що за своєю спрямованістю неперервна освіта є основою всебічного розвитку особистості, постійного збагачення її творчого потенціалу. Освіта дорослих спрямована не тільки на теоретичну і практичну підготовку спеціаліста, але і на самоосвіту, самовиховання, і, в кінцевому результаті – на стимулювання саморозвитку особистості [6].

У своєму дослідженні Лук'янова Л.Б. [14, с. 37-38] наголошує, що значна кількість дорослих засвоює знання більш ефективно за умови використання активних методів навчання. Саме методи активного навчання сприяють засвоєнню навчальної інформації й формуванню особистісних якостей, особливо в неформальній освіті дорослих. Подібну думку до попередньої висловила і Зінченко С.Н. [6; 7] яка деталізує, що у неформальній освіті провідними формами навчання є дискусії, експерименти, аналіз практичних ситуацій, вирішення конкретних завдань, діалог, круглий стіл, ділові ігри, розробка проєктів, мозковий штурм,

соціально-психологічний тренінг та інші, які орієнтовані на особистісний розвиток.

У роботі [19, с.104] зазначено, що дорослій людині часто доводиться виступати у ролі суб'єкта навчальної діяльності викликані різними мотивами і цілями. Тому одним із шляхів неперервної освіти дорослих є самоосвіта. Самоосвіта дорослих залежить від багатьох факторів, а саме: від досягнутого рівня освіти, ступеню оволодіння професією і професійною майстерністю, прояві нових пізнавальних і професійних інтересів [19, с.104]. Щодо самого терміну «самоосвіта особистості», то під ним науковці [2, с. 11] розуміють інформаційно-забезпечувальну діяльність, що здійснюється шляхом придбання (засвоєння), накопичення, упорядкування, систематизації і відновлення знань з метою задоволення пізнавальних потреб особистості для здійснення різноманітних видів діяльності. Самоосвіта особистості детермінована соціально-економічними чинниками, характером і змістом праці, творчим та інтелектуальним потенціалом особистості. Спонукальними силами самоосвіти виступають професійно-трудова, матеріальні, соціально-статусні і духовні інтереси особистості [2, с. 11].

По-перше для нашого дослідження важливим є розглянути *музичну самоосвіта дорослих як аспект розвитку творчої особистості*.

Проаналізувавши наукову літературу [1; 9; 15] визначено, що під поняттям «музична самоосвіта» розуміють усвідомлену індивідуальну діяльність, спрямовану на саморозвиток та творчу самореалізацію особистості у сфері музичного мистецтва, що передбачає формування здатності до самостійного планування, організації, контролю та оцінки власної діяльності. Ці структурні компоненти взаємодоповнюють один одного і вступають у взаємодію із зовнішніми педагогічними і соціокультурними чинниками, що сприяє активізації внутрішніх потреб та інтересів дорослого до музичної самоосвіти. Щодо «музичної самоосвіти і самовиховання», то їх визначають [9], як усвідомлену індивідуальну

діяльність, спрямовану на саморозвиток, творчу самореалізацію особистості у сфері музичного мистецтва; на набуття різноманітних знань, умінь і досвіду відповідно до власних музичних потреб та інтересів.

Сучасний музичний простір і його вдосконалення і оновлення, пов'язане з глобальною інформатизацією суспільства і застосуванням ІКТ, не тільки для відтворення музичних творів, а й для створення музичних композицій.

Дослідниця Машкова С.В. [15, с.5] зазначає, що музична творчість проявляється, як самопізнання, самовираження, самоствердження в їх єдності. При цьому творчість – це не зовні активне вираження «діяльності», а глибинне прагнення особистості до духовного самовизначення – через мистецтво. Звідси виникає потреба в самовираженні у самостверженні, коли через музичне мистецтво людина заявляє про себе, про свою творчу енергію [15, с.5].

Музична самоосвіта може набувати різних форм: від самовчителя гри на будь-якому музичному інструменті, розвиток вокальних здібностей, самодіяльної студії тощо. Проте, в будь-якому із цих напрямів музичної творчості забезпечується: залучення до неперервної музичної освіти, включення особистості в створення музичної культури, нові форми дозвіллевого спілкування і відпочинку, формування естетичних почуттів, смаків, всебічне стимулювання соціально-культурної активності [1].

У роботі [5] наголошується на тому, що питання функціонування інформаційних технологій в звуковому просторі музики нині є предметом уваги музикантів-педагогів і представників інших спеціальностей у зв'язку з формуванням нових творчих перспектив музичної діяльності, адже пізнання таємниць звукоутворення, звукотворчості, багатства тембрової і акустичної взаємодії музики вносить додатковий стимул до художнього новаторства [5].

Наразі, електронна музика є однією із важливих галузей сучасної музичної культури, представлена різноманітним стилістичним напрямком,

шкіл, індивідуальних стилів. Її історія налічує понад півстоліття і охоплює кілька поколінь музикантів-композиторів. Електронна музика є унікальним пластом культурно-музичної спадщини і одночасно художньою системою. Нині електронна музика займає одне з центральних місць сучасного музичного авангарду, як самостійний напрям, так і проникає в багато сфер культури і мистецтва [16]. Також, під електронною музикою розуміють набір музичних звуків, що створюється за допомогою спеціальних комп'ютерних програм.

Дослідниця Горбунова І.В. [5] вказує на те, що багатогранність, глобальне приміненя електронної і комп'ютерної музики створюють нові, безмежні можливості самореалізації, стимулюють стрімкий розвиток інтелекту, піднімаючи навчання на новий рівень. Сумісність електронної музики з традиційними музичними технологіями, створює умови для спадкоємності музичних епох та стилів, їх взаємопроникнення і синтезу, зміцнюючи інтерес до музикальної культури вцілому. Успіх в сучасному використанні подібних систем лежить в інтеграції всіх комп'ютерних технологій (символьний і числовий інтерфейс, вбудована графіка, музика, мультиплікація, анімація, бази даних тощо) [5].

Отже, будь-яка людина, не маючи спеціальної музичної освіти, використовуючи ІКТ може створювати музичні твори і займатися музичною самоосвітою і самовираженням.

По-друге проаналізуємо *роль вебінарів у музичній самоосвіті дорослих*. Соціально-економічна ситуація в Україні вимагає нових підходів до задоволення різноманітних освітніх потреб дорослих людей. Для дорослої людини важливим є її розвиток впродовж усього життя, а саме становлення громадянської позиції, розкриття індивідуальності, визначання свого місця в суспільстві, тощо. Нині, актуальним є розвиток творчості дорослого населення через освоєння різноманітних електронних творчих майстерень.

Проаналізувавши діючі напрями, що відкриває сучасне інформаційне суспільство для спілкування, у тому числі і для цільового спілкування, що може здійснюватись з метою саморозвитку дорослих, зазначимо великий спектр альтернативного вибору: 1) за системою навчання: навчальні центри, курси, тренінгові групи, Інтернет-співтовариства, групи соціальних мереж; 2) за методом навчання: дистанційне навчання; навчання по Skype; WEB-конференції; WEB-семінари (вебінари); 3) спілкування в соціальних мережних групах [18].

Отже, за допомогою вебінарів можна проводити навчання дорослих щодо створення електронної музики із використанням різноманітних спеціальних комп'ютерних програмах. Нині багато «шкіл електронної музики» пропонують взяти участь у їхніх вебінарах, переважно це комерційне навчання, проте є і безкоштовні відео уроки, що представлені на різноманітних спеціалізованих сайтах. Проте, на думку авторів даної статті, вважаємо, що вебінари це чудовий інструмент для навчання в режимі онлайн, адже в учасників є можливість поспілкуватися із тренером, чи колегами, та вдосконалити свою музичну майстерність.

По-третє охарактеризуємо *особливості використання цифрових аудіо робочих станцій для створення електронної музики*. Нині, потужним ресурсом для самоосвіти є мережа Інтернет, у якій можна знайти велику кількість програм для створення електронної музики, але більшість з цих програм не адаптовані для України (не мають перекладу українською мовою). Програми для створення музики – цифрові аудіо робочі станції (з англійської Digital audio workstation (DAW) чи секвенсори) є потужними робочими станціями, що дозволяють використовувати весь потенціал комп'ютера для написання музичних творів. Такі програми дозволяють працювати з аудіо і MIDI матеріалом, записувати вокал та інші інструменти наживо, використовувати спеціальні плагіни для синтезу звуку і його опрацювання. Після створеного музичного твору (треку) за

допомогою однієї із програм, його можна перетворити в зручний формат – MP3, WAV тощо.

Погоджуємося із думкою висловленою у роботі [11] про те, що творчість композитора (як частковий вияв феномена художньої творчості), є усвідомлювана, психічно ініціюється і регульована практична діяльність людини, спрямована на реалізацію ним своїх намірів в області створення музичної композиції. Цифрові аудіо робочі станції є інструментарієм творчої діяльності композитора – засобом реалізації ним своїх творчих намірів.

Авторами даної статті здійснено аналіз значної кількості програм для створення електронної музики і визначено, найперспективніші, що з'явилися відносно недавно, але вже здобули багато прихильників. Однак кожна з цих програм має свої особливості. Розглянемо кілька програм для створення електронної музики, що подані у таблиці 1.

Таблиця 1.

Програми для створення електронної музики

№	Назва програми	Короткий опис
1	Image-line FL Studio	Програма дуже зручна для роботи з партіями ударних інструментів і лупами. Крім того, FL Studio не виконує сканування всіх встановлених плагінів під час запуску, що істотно заощаджує час. Секвенсор користується великою популярністю у початківців саунд продюсерів в силу своєї простоти.
2	Steinberg Cubase	Програма завжди цінувалася в колі професіоналів. Саме компанією Steinberg був розроблений формат плагінів VST. Однак для переходу на цей секвенсор доведеться приділити трохи часу навчання, щоб освоїти деякі функціональні особливості. робоча станція, в якій реалізовані всі необхідні функції для роботи зі звуком.
3	Cackewalk Sonar	Потужний секвенсор для PC, нічим не поступається своїм конкурентам по функціональності. Існує як 32 бітна, так і 64

		бітна версія.
4	Ableton Live	Одна з найпопулярніших програм для створення музики. Багато сучасних саунд продюсерів, в числі яких Armin van Buuren, використовують саме цей секвенсор. Існують версії як для MAC, так і для PC. На наш погляд, Ableton Live дуже зручна робоча станція. Крім того, в її пакет входять відмінні плагіни, що є ще одним плюсом.
5	Logic Pro X	Робоча станція від компанії Apple, має величезну бібліотеку звуків і плагінів, які допоможуть втілити творчі ідеї в життя. Для роботи на платформі MAC. Завдяки своїм функціоналом програма Logic Pro X завоювала довіру мільйонів користувачів.
6	Avid Pro Tools	Робоча станція для платформ PC і MAC. Проте варто враховувати, що перш ніж використовувати Pro Tools необхідно ознайомитися зі списком підтримуваних пристроїв
7	Studio One Pro	Відносно новий секвенсор від компанії Presonus, відомої безліччю якісних програмних продуктів.
8	Reaper	Програма для створення музики для MAC, Windows і Linux. Ще один секвенсор для роботи з аудіо / MIDI матеріалом.

Більш детальний аналіз основних характеристик і функціональних особливостей цифрових аудіо робочих станцій розглянуто у попередній публікації [13] одного із авторів даної статті.

Отже, в результаті проведеного аналізу, робимо висновок, що найбільш зручними, на нашу думку, є такі цифрові аудіо робочі станції як FL Studio і Cubase. Саме ці програми є зручними для створення якісних музичних творів.

По-четверте розглянемо *особливості інформаційної підтримки музичної самоосвіти дорослих засобами електронних соціальних мереж*. Суспільний розвиток та постійне вдосконалення ІКТ спричиняє появу нових інструментів, що дозволяють спрощувати та покращувати засоби навчання та виховання. Особливу роль такі інструменти мають в системі самоосвіти людини. Подібний до нашого висновок зроблено у публікації

[19] про те, що відкритий доступ до інформаційних ресурсів є одним із вирішальних факторів ефективної діяльності людини, саме використання мережі Інтернет допомагає у вирішенні проблеми підвищення кваліфікації, самовдосконаленні, самоосвіті. Відповідно, застосування ІКТ значним чином впливає на якість самоосвіти дорослих.

Загальновідомо, що всебічний розвиток особистості відбувається протягом усього життя індивіда, а цілеспрямована самоосвіта людини якнайкраще цьому сприяє. Вважаємо, що на даний момент одним із найпоширеніших засобів підтримки самоосвіти дорослих є електронні соціальні мережі. А тому, проблема застосування електронних соціальних мереж для інформаційної підтримки музичної самоосвіти дорослих є актуальною.

У роботі [4, с. 150] «електронну соціальну мережу» визначено, як інтерактивний, з великою кількістю користувачів веб-сайт, контент якого наповнюється самими учасниками. Сайт є автоматизованим соціальним середовищем, що дозволяє спілкуватися групі користувачів, об'єднаних загальним інтересом. Також, електронною соціальною мережею вважають будь-яку онлайн-спільноту. У публікації [8, с. 15] під «соціальною мережею» розуміють віртуальний майданчик, що забезпечує своїми засобами спілкування, підтримку, створення, розбудову, відображення та організацію соціальних контактів, у тому числі й обмін даними між користувачами і обов'язково передбачає попереднє створення облікового запису [8, с. 15].

Нині, електронна соціальна мережа Facebook ([facebook.com](https://www.facebook.com)) є найбільшою у світі, за кількістю користувачів. Найбільшою соціальною мережею на пострадянському просторі є [Vkontakte \(vk.com\)](https://www.vkontakte.ru). Вищезазначені електронні соціальні мережі на наш погляд є зручними для інформаційної підтримки самоосвіти дорослих, в тому числі і музичної.

Вчені у роботі [17, с. 23] зазначають, що користувачі електронних соціальних мереж шукають соціальну підтримку (підтримувальні дії);

інформаційну підтримку (розуміється як надання необхідної інформації людині й задоволення її комунікаційної потреби); пораду (порада є прямим керівництвом, конкретною вказівкою в директивній формі); емоційну підтримку; інструментальну підтримку (отримання конкретної дієвої допомоги, розглядається як надання великих і дрібних послуг, допомога конкретними практичними діями); ресурси для власного розвитку, а також, групу однодумців для самовираження [17, с. 23]. Відповідно, дії які виконують користувачі електронних мереж є простими: зробити вибір, залишити коментар, взяти участь у обговоренні, розмістити оголошення про якийсь захід, запросити на зустріч, ввести невелику кількість відомостей, розмістити в мережі документ, фотографію, відео- чи аудіо-файл тощо. І як результат спільної діяльності користувачів у електронних соціальних мережах накопичується значна кількість різноманітних матеріалів, зокрема навчальних та розвивальних доступних усім користувачам [19].

Авторами даної публікації було проаналізовано контент електронної соціальної мережі Vkontakte щодо наявності матеріалів для музичної самоосвіти людини. Розглянемо детально кілька груп та сторінок електронної соціальної мережі, у назвах яких зазначено поняття «електронна музика»:

1. Група «**Создание электронной музыки**», створена для підтримки однойменного сайту (fierymusic.ru) та залучення широкого кола користувачів. На сьогодні група налічує 122 учасників та призначена для розміщення інформації з сайту, проведення опитувань, обговорень щодо створення електронної музики. Контент групи постійно поповнюється новою інформацією, надається інформаційна підтримка тим, хто займається музичною самоосвітою та прагне до самовдосконалення.

2. Група «**THE TUNES.RU**», створена для інформаційної підтримки школи електронної музики (thetunes.ru). На даний момент у цій групі зареєстровано понад 10 000 учасників та призначена для розміщення

відеоуроків, інформації стосовно курсів, тренінгів, навчальних публікацій та успіхів учнів школи.

4. Група «**Енциклопедія звука wikisoun.org**», створена для інформаційної підтримки навчального ресурсу (wikisound.org). У групі налічується понад 24 000 учасників, на її сторінці розміщено відеоуроки, інформація стосовно курсів, тренінгів, проведення опитувань, а також відбувається обговорення результатів навчання та обмін досвідом.

Здійснивши аналіз контенту цих груп робимо висновок, що вони є відкритими, тобто будь-хто із користувачів електронних соціальних мереж, може вступити до таких груп. Проте, Vkontakte є можливість створювати і закриті групи, до яких можуть входити тільки визначені адміністратором учасники. Така можливість може бути використана для створення навчальних груп. Адміністратор закритої групи може розміщувати необхідний матеріал, інформацію, що стосується навчального процесу: текст, відео, зображення, посилання тощо. Окрім цього є можливість проводити опитування, незалежне оцінювання результатів навчання усіма користувачами групи та здійснювати обговорення, ділитися досвідом та просто спілкуватися із однодумцями [12].

Отже, в електронних соціальних мереж існують групи, що надають інформаційну підтримку для музичної самоосвіти дорослих відповідно до їх запитів. На нашу думку, однією з основних задач електронних соціальних мереж є отримання швидкого зворотнього зв'язку та зручність їх інструментів і сервісів. Використовуючи електронні соціальні мережі як засіб інформаційної підтримки музичної самоосвіти дорослих можливо розповсюджувати необхідну літературу, домашні завдання, відеоуроки, презентації, проводити опитування та оцінювання результатів навчання користувачів.

Висновки. В результаті проведеного алізу наукової літературу та джерела Інтернет з проблеми дослідження визначено, що неформальна освіта є важливою складовою неперервної освіти дорослих, яка

розвивається як результат суспільного розвитку, і на неї є попит. Самоосвіта дорослих може забезпечити всебічний розвиток особистості, що навчається, також, самоосвіта є одним із компонентів неформальної освіти та ініціюється безпосередньо дорослою людиною. Самоосвіта є цілеспрямованою, адже людина сама визначає собі мету в певній галузі та здійснює подальші кроки для її досягнення. Вважаємо, що для самореалізації особистості дорослого, розвитку творчих здібностей та досягнення успіху у музичному мистецтві варто займатися музичною самоосвітою. В мережі Інтернет представлено багато інформаційних ресурсів для музичної самоосвіти особистості, зокрема, спеціалізовані сайти, «школи електронної музики», сторінки та групи у соціальних мережах, відеоуроки, пропонується стати учасником вебінарів тощо.

Саме завдяки вдосконаленню ІКТ будь-яка людина, не маючи спеціальної музичної освіти, може розвивати свої творчі здібності, зокрема, створювати електронну музику. Наразі, цифрові аудіо робочі станції (секвенсори) є тим інструментом, за допомогою якого створюється більшість електронних музичних творів. Зроблений у статті короткий аналіз популярних цифрових аудіо робочих станцій, підтверджує, що ці програми надають високу якість звучання при порівняно нескладній техніці управління ними, тобто, вони є особливо привабливим для музикантів-новачків. Важливою, також є інформаційно-комунікаційна підтримка музичної самоосвіти дорослих, що забезпечується завдяки електронним соціальним мережам. Адже, учасники спеціалізованих груп в соціальних мережах можуть обмінюватися досвідом, оцінювати музичні треки інших учасників, коментувати, запрошувати для участі у різних заходах, проводити групові обговорення, отримувати навчальні матеріали, спілкуватися (on-line) з популярними музикантами чи своїми кумирами, тощо. Тобто, у сучасному інформаційному суспільстві є багато альтернативних виборів та напрямів музичної самоосвіти.

Подальші наукові розвідки варто спрямувати на дослідження

особливостей функціонування сучасних спільнот, таких як «школи електронної музики», варто розглянути їх специфіку та проаналізувати зарубіжних і вітчизняний досвід.

Використані літературні джерела

1. Андрюшенков Г.И. Педагогика музыкального самообразования в сфере досуга (На примере народно-инструментального творчества) : автореф. ... канд. пед. наук : 13.00.05 «Теория, методика и организация культурно-просветительной деятельности» / Г.И. Андрюшенков – СПб., 1999. – 20 с.

2. Бурлука О.В. Самоосвіта особистості як соціокультурне явище : автореф. дис. ... к.філос.н. : 17.00.01 – теорія та історія культури / О.В. Бурлука. – Харків, 2005. – 15 с.

3. Выбор программ для создания электронной музыки. – сайт Создание электронной музыки. [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://fierymusic.ru/software> – доступ 10.04.2016.

4. Галіч Т.О. Соціальні Інтернет-мережі та віртуалізація суспільного життя / Т.О. Галіч // Соціологія майбутнього : науковий журнал з проблем соціології молоді та студентства. – Х., 2010. – Вип. 1. – С. 145–152.

5. Горбунова И.В. Музыкально-компьютерные технологии: лаборатория [Электронный ресурс] // Электронный научный журнал «Медиамузыка». – 2012. – №1. – Режим доступа: mediamusic-journal.com/Issues/1_5.html. – доступ 25.06.2016.

6. Зінченко С.В. Неформальна освіта дорослих : психологічний контекст / Зінченко С.В. // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. – 2014. – №. 1. – С. 87-93.

7. Зінченко С.В. Соціально-психологічні аспекти технологій освіти дорослих / Зінченко С.В. // Сучасні технології освіти дорослих: посіб. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 182 с.

8. Івашньова С.В. Використання соціальних сервісів та соціальних мереж в освіті / С. В. Івашньова // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2012. – № 2. – С. 15-17.

9. Іліницька Н.С. Організаційно-педагогічні умови музичної самоосвіти та самовиховання старшокласників : автореф. к.пед.н. : 13.00.02 – Теорія та методика навчання (музика) / Іліницька Н.С. – НПУ імені М.П.Драгоманова, Київ, 2007. – 23 с.

10. Карпенко М. Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика [Електронний ресурс] / Карпенко М. // Аналітична записка – Нац. ін.-т стратег. досліджень при Президентові України. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/252/> – доступ 14.07.2015.

11. Карпец М.И. Электронные аудиотехнологии в композиторском авангарде 50-х гг. XX века: автореф. ... кандидат искусствоведения; 17.00.09 – Искусство. Искусствознание. Музыка. История музыки / Максим Иванович Карпец. – Санкт-Петербург, 2010. – 19 с.

12. Коваленко О.М. Інформаційна підтримка музичної самоосвіти дорослих засобами електронних соціальних мереж [Електронний ресурс] / Коваленко О.М. / Звітна наукова конференція ІТЗН НАПН України: Матеріали наук. конф. – Київ: ІТЗН НАПН України, 2016. – С. 77-82. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua> – доступ 20.05.2016.

13. Коваленко О.М. Особливості використання цифрових аудіо робочих станцій призначених для створення електронної музики в умовах неформальної освіти дорослих [Електронний ресурс] / Коваленко О.М. / Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – №3 (53). – С.178-196. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua> – доступ 01.08.2016.

14. Лук'янова Л.Б. Освіта дорослих : короткий термінологічний словник / Лук'янова Л.Б., Аніщенко О.В. // Освіта дорослих : короткий термінологічний словник. – К. - Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. – 108 с.

15. Машкова С.В. Музыкальное самообразование, повышение духовной культуры, развитие нравственной, гармоничной личности / Машкова С.В. // Научно-методический электронный журнал «Концепт». –

2013. – Т. 3. – С. 3016–3020. – URL: <http://e-koncept.ru/2013/53609.htm> – доступ 20.04.2016.

16. Нагих М.В. Электронная музыка как компонент подготовки педагога-музыканта: автореф. ... к.пед.н.: 13.00.08 – Теория и методика профессионального образования / Михаил Валерьевич Нагих – Московский педагогический государственный университет. – Москва, 2006. – 20 с.

17. Пінчук О.П. Історико-аналітичний огляд розвитку соціальних мережних технологій та перспектив їх використання у навчанні [Електронний ресурс] / О.П. Пінчук // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2015. – №4 (48). – С. 14-34. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua> – доступ 25.05.2016.

18. Пічугіна І.С. Особливості використання вебінарів для розвитку духовно-моральних цінностей у неформальній освіті дорослих [Електронний ресурс] / І.С. Пічугіна // Інформаційні технології і засоби навчання – 2014. – №5 (43). – С. 94–103. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/-index.php/itlt/article/view/1134> – доступ 30.05.2016.

19. Пічугіна І.С. Самоосвіта дорослих в сучасному комп'ютерно орієнтованому середовищі [Електронний ресурс] / І.С. Пічугіна / Зб. матеріалів І Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених «Наукова молодь – 2013» за ред. проф. Бикова В.Ю. та Спіріна О.М. – К. : ІТЗН НАПН України, 2014 – С.103-106. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua> – доступ 30.05.2016.

20. Уильямсон Виктория. Мы – это музыка. Как музыка влияет на наш мозг, здоровье и жизнь в целом / Виктория Уильямсон ; пер. с англ. Юлии Корнилович. – М.: Манн. Иванов и Фербер, 2015. – 240 с.

21. Черевко К.П. Електронна музика як феномен культурно-цивілізаційних процесів ХХ – початку ХХІ століття (до питання методології аналізу): автореф. дис. ... кандидат мистецтвознавства: 17.00.02 / Катерина Петрівна Черевко. – Львів, 2012. – 16 с.